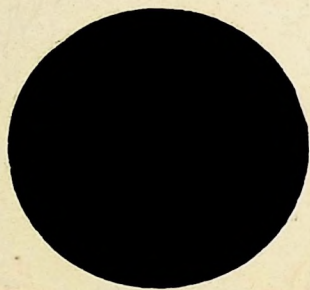

BEETHOVEN

BEEHIVE

1927
**REUNIUNEA
FILARMONICA
DIN ARAD**

LOUIS VAN BEETHOVEN

1770-1827

**ARADI
FILHARMONIA
EGYESÜLET**

REUNIUNEA FILARMONICĂ DIN ARAD
ARADI FILHARMONIA EGYESÜLET

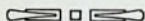
In 11, 12 Aprilie seara la orele 9
Április hó 11, 12-én este 9 órakor

Concertul simfonic în Palatul Cultural
No. 141. sz.
zenekari hangverseny a Kulturpalotában

Comemorarea centenarului morții lui

BEETHOVEN

halálának századik évfordulója emlékére

IX. SYMPHONIA

Op. 125 D moll

SCHILLER: Cu corul final scris la
„CĂTRĂ BUCURIE“

SCHILLER:

„AZ ÖRÖMHÖZ“
ódára irt befejező chorussal.

BEETHOVEN

ȘI SYMPHONIA A NOUA — ÉS KILENCEDIK SYMPHONIÁJA.

De — Irta : Dr. CORNELIUS WALTER.

Hotărîrea Asociației Filharmonice din Arad, de a comemora centenarul morții marelui compozitor Ludwig van Beethoven luând în program symphonia noua a compozitorului — symphonie ce n'a fost prezentată încă publicului din Arad — are

Mély jelentősége van az Aradi Filharmonia Egyesület azon elhatározásának, hogy a nagy zeneköltő, Ludwig van Beethoven halálának századik évfordulója alkalmából éppen a Kilencediket, — tehát az egyetlen Beethoven symphoniát, mely

Dr. CORNELIUS WALTER

semnificativă importanță. Această symphonie reflectează mai clar și mai sugestiv puternica individualitate a lui Beethoven. Este vecinicul document al acelei sublime filozofii de viață de care eră pătruns. Pânăce în a cincea symphonie, numită S. Destinului, motorul marșului de glorie este victoria Eroului

Aradon még nem került előadásra — vette programjába. Ez a symphonia tükrözteti vissza ugyanis a legtisztábban, a legmegkapóbb módon Beethoven hatalmas egyéniségét, ez a symphonia az, mely örökéletű documentuma annak a magasztos életfilozofiának, mely Beethoven teltöltötte. Míg az Ötödikben az u. n. Sors-

asupra puterii Destinului, în a Noua, — ridicându-se peste triumful individual, ajunge la *Iubirea de oameni, Fraternitate, Bucurie*, înălțându-se în definitiv în sferile *Credinței vecinice și ale Luminii*. Este condiția care dă Symphoniceii a noua atmosfera să-bătorească, transformând sala de concert în bisericușul sublim; la fel cum se întâmplă cu scena prin *Parsifal*, de Richard Wagner.

Dar nu numai aici se prezintă spiritul de inovator și aproape revoluționar al lui Beethoven. În această symphonie compozitorul abandonează tradiția, schimbând succesiunea frazelor: plasează Scherzoul înainte de Adagio. Mai mult chiar: inovația sa este o îndrăzneală, la care compozitorii nici măcar gândi nu se puteau, căci introduce cântecul în symphonie! Nu vânărea senzaționalului la îndemnat la aceasta, ci inspirația genialității sale l-a forțat prin logica atotstăpânitoarei arte, încât baterile dela comunul uzat nu însemnează ruptura cu tradiția artistică. Căci Beethoven, la fel cu Mozart și Haydn, are la bază clasicismul vienez.

Nici Beethoven n'a fost de origină vienez. S'a născut în Bonn, lângă Rin, la 16 Dec. 1770 și numai la vârsta de 20 ani ajunge la Viena. Acest oraș îi dă impuls carierei sale de artist și creator, iar spiritul lui Mozart și Haydn, și școala lui Albrechtsberger îi reliefează individualitatea artistică.

Fatalitatea grozavă, răpindu-i auzul, i-a cauzat acea depresie sufletească schimbându-l în bătrân fără de vreme, vecinic gânditor. Viociunea tinereții i-a nimicit-o surzenia completă. Mulți îl cunosc numai în această fază a vieții sale, uitând că Beethoven era un îndrăgostit al vieții, al bucuriei, iubind umorul sănătos.

Cu putere elementară pătrund aceste sentimente în symphonia opta și îndeosebi în a noua symphonie, făcând dintrânsa prinos Bucuriei.

La 1824 termină Beethoven symphonia noua și tot în același an ajunge să fie

symphoniában a Hős diadala a Végzet hatalma felett képezi alapját a győzelmi indulónak, addig a Kilencedikben, tul az egyén diadalán, az egyetemes *Emberszeretethez, Testvériséghez, az Örömhöz* jutott e', végeredményben az *Örök Hit és Vallásosság* sphaerájába emelkedett Beethoven. Ez az utolsó körülmény az, mely az ünnep hangulatát kölcsönzi a Kilencediknek, ez a symphonia az, melynek előadása által templommá magasztosul a hangversenyterem, akár csak a színpad Wagner Richard „Parsifal”-ja által.

De nemcsak ezen a ponton mutatkozik Beethoven uttörő, mondhatni forradalmi szelleme. Ebben a symphoniában tette meg a zeneköltő a tradíció ellenére, hogy a középtételek egymásutánját megváltoztatva a Scherzot az Adagio elé helyezte, sőt tovább ment az újításban és amire eddig a komponisták gondolni sem mertek volna, bevitte a symphoniába az éneket is. Ezen újítások azonban nem a mindenképen újszerűt kereső tettei voltak, a genie ihlettsége fakasztotta őket oly logikus művészi kényszerűséggel, hogy joggal elmondhatni, miszerint Beethoven újításai nem jelentenek szakítást a művészi hagyományokkal. Mert Beethoven Mozarthoz és Haydnhoz hasonlóan a bécsi classicizmus talaján állott.

Ugy, mint az előbbieket, Beethoven sem volt bécsi származású. A Rajna melletti Bonnban 1770 december 16-án született és csak 20 éves korában került Bécsbe. Művészi és alkotó pályájára ez a város adott neki impulzust, Mozart és Haydn szelleme, Albrechtsberger tanítása adtak reliefet művészi egyéniségének.

A rettenetes végzet, mely hallóképességétől megfosztotta mélyeségs lelki depressiót váltott ki Beethovenben és okozta azt, hogy az életvidor ifjúból komor tőprengésbe merülő öreg ember lett. Sokan csak ilyennek ismerik, a nélkül, hogy tudnák, mennyire szerette az életet a vidámságot a derűt és mily kifejezett érzeke volt az egészséges humor iránt.

prezentată la Viena această gigantică operă, dar fără un absolut și unanim succes. Numai după moartea compozitorului, în urma străduințelor lui Schumann și ale lui Wagner este apreciată de public. Îndeosebi Wagner s'a preocupat de symphonia noua aprofundându-o și tot dânsul a demonstrat insuficiența instrumentală cauzată în parte de completa surzenie a artistului și de imperfecțiunea

Ezek az érzések azok, melyek elemi erővel törnek át a hétköznapok szürkeségén és a nyolcadik symphoniában, de különösképen a Kilencedikben, — melyben az Örömmek mutat be istenes áldozatot — jutnak méltó kifejezésre.

1824-ben fejezte be Beethoven a kilencedik symphoniát és ebben az esztendőben is került ez a gigantikus mű bemutatásra Bécsben, a nélkül azonban,

N. SÜVEGES ARANKA

FETTER IREN

instrumentelor muzicale și a orchestrei din acele vremuri. Staturile lui Wagner, apoi mai târziu indicațiunile lui Wagner au nivelat neajunsurile.

Beethoven s'a ocupat și de proiectul compoziției symphoniei a zecea. Moartea l-a împiedicat în realizare. Întorcând din viliegiatură într'o trăsură deschisă răcește, ajungând acas foarte bolnav. Moartea îl răpește tocmai când terminase ultima frază a cvartetului Op. 135 — căreia i-a dat profeticul titlu: „Trebue să

hogy osztatlan sikert aratott volna. Csak Beethoven halála után, különösen Schumann és Wagner lelkes propagandája hozta meg a megérdemelt sikereket Főképen Wagner Richard volt az, aki szívvél-lelekkel belemerült a kilencedik symphoniába és ő volt az is, aki elsőnek mutatott rá azokra az instrumentális elégtelenségekre, melyeket egyrészt az alkotó művész teljes siketsége, másrészt az akkori hangszerek és az orchester fogyatékossága okoztak. Wagner taná-

se sfârșească". Nici n'a mai părăsit pa-tul, căci la 27 Martie 1827 își dă suflul în mâinile Creatorului.

Astfel sfârșește o v eață zbuciumată și plină de suferințe, căreia drept consolare i-a rămas numai munca. Și tocmai acea-sta sfârșietoare împrejurare dă personali-tății sale nota simbolului muncii, contri-buind la justificarea nemuririi. Energia supraomenească, învingând obstacole de neîn-vins, face dintr'ansul tipul nietzche-nian în cea mai nobilă accepție a cu-vântului.

Gloria de care avusese parte încă în viață, după moarte a luat proporții neobișnuite, iar azi, comemorând cen-tenarul morții sale, toate popoarele se unesc în cultul vecinic al lui Beethoven:

„Alle Menschen werden Brüder, wo Dein sanfter Flügel weilt“.

csai, majd később Weingartner utmutatásai hidáltak át e téren nem egy szakadékot.

Beethovennek a X. symphonia meg-írására vonatkozó terve nem vált való-sággá. Az előmunkálatok közben érte őt utól a halál Nyaralásból nyitott kocsi-ban hazatérve meghült és súlyos beteg-sen, de utolsó quartettjének az Op 135-nek („Meg kell, hogy történjen — Kell, hogy megtörténjen”, így cimezte sejtésszerűen a quartett utolsó tételét) befejezése után hanyatlott a betegágyra, melyen 1827. március 27-en adta vissza lelkét a Teremtőnek.

A Dicsőség, mely már életében is övezte, elmulása után hallatlan méretek-ben gyarapodott, és ma 100 évvel ha-lála után, az emlékezés ünnepeén egybe-forr a világ minden nemzete Beethoven örök kultuszában:

„Alle Menschen werden Brüder, wo Dein sanfter Flügel weilt“.

Fraza I. (Allegro ma non troppo, un poco maestoso)

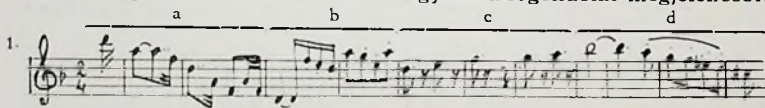
Fraza I a are formă de sonată, constând din *expunere, dezvoltare și încheiere*. Încheierea este forma-tă din așa numita *Coda*.

În cazul de față, ideii principale îi premerge un preludiu searbăd de cvinte. Vağul obscur, nici ma-jor nici minor, la un moment dat este străbătut de torențialul cvin-telor la bas, anunțând tonica și idea principală:

I. tétel. (Allegro ma non troppo, un poco maestoso)

Az első tételnek u. n. *sonáta-formája* van, mely *expositioból, fel-dolgozásból és repriseből áll*. A zára-déket *Coda* szokta képezni.

Jelen esetben a főgondolatot üres — quintekben hangzó prae-ludium előzi meg. Réveteg homály, se dur, se moll, majd hirtelen cikkázó villámok hasítják át a ködfelhőt és végül egy quintesés a bassusban jelzi a belépő tonikát, egyben a főgondolat megjelenését:

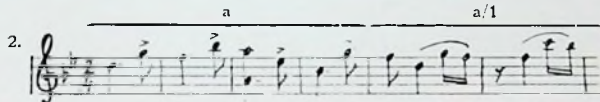
Tema se infiripează înainte din diverse elemente, pânăce dispare cu totul în portamentul vioarelor. Încodată răsună cvintele pre-

A thema különmemű alkatrészekben továbbszövődik, míg végül a hegedűk portamentojában „eltűnik, mintha a föld nyelte volna el“.

ludiului, înălțându-se monumentală idee principală de sub 1 acum în Si bemol major (Re minor VI), care se țese înainte, întâiu din idea incidentală b) apoi d).

Most ujra felhángzanak a praeludium quintjei, még egyszer feltornyosul az 1. monumentális főgondolat, ez alkalommal B durban (d moll VI.) mely előbb a b) később a d) témarészlet bázisán szövik tovább.

Urmează o părțică de modulațiune lirică, ce se pierde în *incidenta* compusă în Si bemol major.

Rövid lyrai karakterü modulatio részlet következik, mely a B durban irt *mellékgondolatba* torkollik.

DR. CORNEL OLARIU

RÓNA DEZSŐ

Incidentală se compune în două părți. Partea doua este varianta părții întâi. Mai întâiu o atacă instr. de suflăt, însoțită fiind de contrapunctul staccato al arcușurilor.

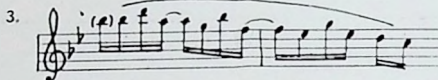
Idea muzicală se desvoltă, culminând într'un trop de ritm ener-

A mellékgondolat két részbe esik (a és a/1). A második rész az elsőnek a variansa. Elsőbb a fafuvók hozzák és a vonósok staccato ellenpontja kíséri.

A zenei gondolat tovább fejlődik és egy energikus-rhythmikájú képletben csucsosodik ki mely egy

gic, persistând în a domina. În același timp apare la flautे in-deosebi o fermecătoare figură în terță, amenințator prin decimalele dela bas, răsunând în *epilog* prin contribuția instr. de suflăt.

idore uralja a helyzetet. Ugyanakkor — főképen a fuvoláknál — bájos terzmotivum jelentkezik, mely a bassusban decimalépések által fenyegetően megnő és az *epilogusban* a fafuvókra bizott remark ivelésű vonalban cseng ki.

Incidența marcant-ritmică a arcușurilor răpește cu sine în sfârșit întreaga orchestră.

Obscurul din preludiu apare din nou, ceea ce înseamnă începutul *desvoltării frazei*. Beethoven a împărțit aceasta în patru părți negale. Fiecare dintre ele sfârșește cu refrenul cantabilis din figura 1/b.

În partea întâia este desvoltată ideea principală de sub 1, prezentată de instr. de suflăt cu însoțirea contra ritmică a arcușurilor.

Aceeaș figură și în același mod este desvoltată și în partea doua, dar numai prin contribuția arcușurilor. În ambele părți cantinela refrenului se intensifică în efect prin ritartando.

În partea treia figura 1/b e desvoltată în formă de fugă dublă liberă și în sfârșit, partea patra desvoltă incidentala 2, terminând cu refrenul și cu o puternică graduație de cascadă năvălitoare tinde spre *incheiere*.

Incheierea începe cu *zguiduito-fortissimo* al orchestrei întregi, în care ideea principală 1) se descarcă cu înfricoșată putere. În ordinea cronologică a desvoltării apare dinnou subiectul frazei I, ca apoi să se ivească *Coda* cu perspectiva orizontului plin de lumină. Încă două ritartando, un crâm-

Közben-közben a vonósok marcans rhythmusu játéka utközik ki, mely végezetül az egész orchestert magával ragadja.

Ujra leereszkedik a praeludium ködhomálya és ez a *feldolgozási tétel* kezdetét jelenti. Ezt a tételt Beethoven különböző terjedelmű négy csoportba tagolta. E csoportok mindegyike az 1/b. motivumra épített cantabilis refrainnel zárul.

Az első csoportban az 1) főgondolat dolgoztatott fel. A fuvósok hozzák a vonósok kontrarhythmikájú kísérete mellett.

A második csoport az elsőhöz hasonlóan dolgozza fel ugyanazt a motivumot, de ez alkalommal a vonósok által. A refrain cantilenáját mindkét csoportban ritertando teszi hatásosabbá.

A harmadik csoportban az 1/b. motivum szabad kettős fuga alakjában nyert feldolgozást és végül a negyedik csoport a 2) mellékgondolatot dolgozza fel, refrainnel zárul, majd hatalmas felfokozás után vizesésszerűen rohan a *reprise* felé.

A *reprise* a teljes orchester megrázó fortissimojával kezdődik, melyben az 1) főgondolat félelmetes erővel tombolja ki magát. Az expositio sorrendjében újból felhangzanak az első tétel témái, majd végezetül a *Coda* jelenik meg és napsugaras horizont tárul

peiu de marș funebru și orchestra se repausează cu „Basso ostinato”.

Fraza II a. (Molto vivace).

Înainte frazei de scherzo Beethoven a plasat figura fundamentală 4/a, la fel cu symphonia V a. Arcușurile o atacă de două ori, apoi orchestra completă.

Arcușurile au inițiativa fugii formate din următoarea figură:

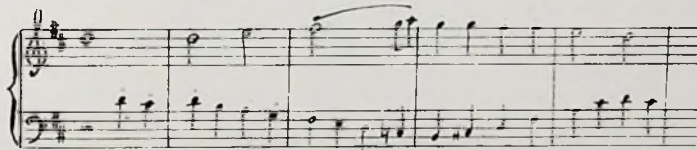

Într'această incidentală își ia sborul la instr. de suflat. Partea întâia din scherzo termină în pp. și se repetă. Urmează o grupă de modulațiuni, pe care Beethoven o trece prin 18 tonalități; grupa sfârșește cu figura fundamentală, încoronată de o puternică fermată.

Urmează „Ritmo di tre”, mai apoi „Ritmo di quatro battuti”, cari expresii înseamnă schimbare de măsură. 3—3, adică 4—4 măsurii se contopesc în una singură. Partea întâia de scherzo se repetă în punctul organic.

Scherzo este urmat de *trio* fără nici-o tranziție.

5.

Un fermecător subiect de caracter slav, însoțit de contrapunct. Subiectul îl repetă după o altă diferită grupă ale orchestrei, fără nici-o schimbare, conform carac-

elénk. Még két ritertando, egy kisebb gyászindulószerű részlet és egy „Basso ostinato” felett megnyugszik a zenekar.

II. tétel. (Molto vivace).

Escherzo-tétel elé, — hasonlóan az 5-ik symphoniához — a 4/a alapotivumot helyezte Beethoven Előbb kétszer hozzák a vonósok, azután a teljes zenekar.

A vonósoknál indul el a következő

alapotivumra felépített fuga. Közben a fuvósoknál egy mellékgondolat kel szárnyra. A scherzo első része pp. zárul és ismétlődik. Következik egy modulációs csoport, melyet Beethoven nem kevesebb mint 18 hangnemben vezet keresztül. E csoport az alapotivummal zárul és egy hatalmas fermata koronázza meg.

Következik a „Ritmo di tre” majd „Ritmo di quatro battuti”, mely kifejezések ütemváltoztatást jelentenek. 3—3, illetve 4—4 ütem szükül 1—1 ütemmé. Orgonaponton ismétlődik a scherzo első része.

A *scherzo*t átmenet nélkül követi a *trio*.

Szláv characterü bájos théma, melyet ellenpont kísér. Ezt a thémát primitív — zene jellegéhez alkalmazkodva a zenekar egyes csoportjai minden változtatás nél-

terului primitiv și astfel se formează o atmosferă de naivă vioicinie.

Cu putere elementară izbucnește din nou extazul frenetic al scherzo-ului.

Prin *Coda* scurtă răsună înc' odată melodia din *Trio* și un energic gest închide fraza a doua.

Fraza III a. (Adagio molto e cantabile.)

După cele două fraze dintâiu lipsite de bucurie și concepute dea dreptul în stare de desperare, ne consolează celestul senin de Adagio. După măsurile de introducere

răsună cucernica temă la arcușuri, apoi, în formă de rugăciune, la instr. de suflăt. O scurtă parte de modulațiune, urmând un *subiect incidental* (Andante molt, $\frac{3}{4}$, Re major). Urmează *variațiunea* temei 6), repețindu-se subiectul incidental. Obligaț Solo de buciun introduce o nouă *Variațiune și Coda*, de o minunată frumusețe, incheie cel mai sublim Adagio al literaturii muzicii.

Fraza IV. (Presto).

Cu sălbatec zgomot ră sare înainte-ne „Trâmbița Groazei” și ne pierdem din nou în atmosfera obscurtă, posomorită a introducerii. Zadarnice sunt mulcomirile violoncelelor și violelor, îngrozitorul strigăt viscoleşte. După *Recitativul* basurilor se înșirue din nou măsurile introductive ale frazei I, răsună și subiectul principal al frazei a doua; dar iată se desprinde un protest. „Nu aceasta!” strigă elementele serioase ale orchestrei.

kül, egymás után hozzák. A hangulat naiv vidámságig emelkedik.

De elementáris erővel fakad fel újra a Scherzo ujongó má-mora.

Rövid *Codában* cseng fel még-egyszer a *Trio* melodiája és energikus gesztus tesz pontot a második tétel után.

III tétel. (Adagio molto e cantabile.)

A két első örömtelen, sőt a kétségbeesés hangulatában fogant tétel után az Adagio mennyi derüje vigasztal meg bennünket. A két bevezető ütem után

áhitatos théma cseg fel előbb a vonósoknál, majd fohászszzerűen a fuvósoknál.

Rövid átvezetőrészlet után *közbeneső théma* (Andante molto, $\frac{3}{4}$, D. dur) lép fel. Következik a 6), *thema variatioja* és végezetül ismétlődik a közbeneső *thema*. Obligaț kürtsolo újabb *variatiót* vezet be és egy csodálatos szépségű *Coda* fejezi be a zeneirodalom leglenségesebb Adagio-ját.

IV. tétel (Presto).

Szilaj tombolással döbben elénk a „Rémület harsonája” és vissza kell esnünk a bevezető rész fénytelen, komor hangulatába. Hiábavaló a cellók és nagybögők kéréleése, újból felviharzik az ijesztő harsonaszólam. A *kassusok* *Recitativ-je* után az első tétel bevezető ütemei vonulnak fel ismétlen előttünk, felcseng a második tétel főthémája is, de ime mintha tiltakozás hallatszanék.

— „Nem ezt!” — mondják az orchester komoly elemei. Most az

Se reliefează subiectul de Adagio atacat de instr. de suflat. Par că ar dispărea neliniștea, agitația. Dar tot nu este ceea ce dorim.

Însfârșit se prezintă tema nouă — *Tema Bucuriei* — adusă de basuri în formă de figură a cântecului popular.

(Freu - de schö - ner Götter - fun - ken. Toch - ter aus E - ly - si - um)

Variațiunea întâia o prezintă violoncelele și violele, a doua vioarele, iar a treia — tutti.

Iarăși tresare „Trâmbița Groazei”, contra căreia își ridică glasul de protest *Omul*.

Adagio thémája lép előtérbe. A fuvósok hozzák. Mintha elült volna a nyugtalanság, lecsendesül az izgalom, de ez még mindig nem az, amit várunk.

Végre megjelenik az új théma és a basszusok hozzák a népdalszerű új motívumot az „*Örömhémát*”.

Elő *variațióját* a cellók és brácsák, a másodikat a hegedűk, a harmadikat pedig a tutti hozza.

Megint a „Rémület-Harsonája” riad, melylyel szemben az *Ember* emeli fel tiltakozó szavát:

Barytonsolo :

— „*O Freunde, nicht diese Töne! sondern lasst uns angenehmere anstimmen und freudenvollere!*”

(Această frază a scris-o însuși Beethoven, iar textul următor este din oda „Către Bucurie”, de Schiller)

(Ezt a mondatot maga Beethoven írta, a további szöveg Schiller: „Az Örömhöz” odájából vétezt.)

— „*Freude, Freude . . .*”

exclamă și corul răspunde.

Pentru prima oară răsună acum „Tema Bucuriei” cu următorul text:

kiált fel és a chorus felel e szavakra.

Most először hangzik fel az „*Örömhéma*” a következő szöveggel:

Barytonsolo :

*Freude, schöner Götterfunken,
Tochter aus Elysium,
Wir betreten feuertrunken,
Himmlische, dein Heiligtum
Deine Zauber binden wieder,
Was die Mode streng geteilt:
Alle Menschen werden Brüder,
Wo dein sanfter Flügel weilt.*

Ultimele patru versuri le repetă corul.

A négy utolsó sort a chorus ismétli.

Soloquartett :

*Wem der grosse Wurf gelungen,
Eines Freundes Freund zu sein,*

Wer ein holdes Weib errungen
 Mische seinen Jubel ein!
 Ja, wer auch nur eine Seele
 Sein nennt auf dem Erdenrund!
 Und wer, s nicht gekonnt, der stehle
 Weinend sich aus diesem Bund.

Ultimele patru versuri le repetă corul.

A négy utolsó sort a chorus megismétli.

Soloquartett:

Freude trinken alle Wesen
 An den Brüsten der Natur;
 Alle Guten, alle Bösen
 Folgen ihrer Rosenspur.
 Küsse gab sie uns und Reben,
 Einen Freund, geprüft im Tod;
 Wollust ward dem Wurm gegeben
 Und der Cherub steht vor Gott!

Ultimele patru versuri le repetă corul.

A négy utolsó sort ismétli a chorus.

Urmează subit o modulațiune
 și o fermată, apoi marș turcesc
 de măsură $\frac{6}{8}$, după care

Hirtelen modulatio következik
 és egy fermata. Majd $\frac{6}{8}$ ütemezésű
 török-induló, mely után

Tenorsolo:

Froh, wie seine Sonnen fliegen
 Durch des Himmels prächtigen Plan.
 Laufet, Brüder, eure Bahn.
 Freudig, wie ein Held zum Siegen.

Corul de bărbați, împreună cu
 solistul repetează ultimele două
 versuri Urmează fugato de or-
 chestră, o modulațiune ascuțită,
 după care corul complet cântă
 prima strofă:

A két utolsó verssort a solistá-
 val együtt megismétli a férfiak.
 Orchester-fugato következik, éles
 modulatio és utána a teljes chorus
 énekli az első versszakot:

„Freude schöner Götterfunken etc . . .”

Răsună trâmbițele (Andante
 maestoso $\frac{3}{2}$), apoi corul de băr-
 bați, alternând cu corul intreg,
 cântă:

Corul de bărbați:

Seid umschlungen Millionen,
 Diesen Kuss der ganzen Welt!

Corul repetă.

A chorus ismétli.

Corul de bărbați:

Férfiak:

Brüder, überm Sternenzelt
 Muss ein lieber Vater wohnen

Corul repetă.

A chorus ismétli.

Partea următoare a frazei: Adagio ma non troppo, ma divoto. Par'că întreaga Făptură ar ingenunchia

Következő tételrészlet Adagio ma non troppo, ma divoto. Mintha az egész Teremtés térgyre rogya.

Cor complet: — Teljes chorus:

*Ihr stürzt nieder, Millionen,
Ahnest du den Schöpfer, Welt,
Such ihn überm Sternenzelt,
Über Sternen muss er wohnen*

Muzica dulce a instr. de suflat deschid porțile cerurilor, în cântecul vioarelor întrezărim lumina sclipitoare a stelelor, iar între timp corul repetă versul din urmă

A fafuvők édes zenéje a menyek kapuit nyitja meg, a hegedők játékaiban csillagok fényes ragyogását képzeljük el, miközben a chorus az utolsó sort ismétli.

În ceă mai intensivă gradație se contopesc ideile principale într'o fugă dublă din frază:

A legnagyobb fokozásban olvad egybe a tétel két főthémája a következő *kettős fugában*:

Freu - de schö - ner Götter - fun - ken. Toch - ter aus E - ly - si - um

8.

Seid um schlu - gen

Gradația își ajunge punctul culminant în ecstatiul strigăt de Sopran:

A fokozódás a Sopran eksztatikus sikolyában éri el csúcspontját:

— „*Diesen Kuss der ganzen Welt!*” —

Din nou totul ingenunchează și tremurând repetă

Ujra minden térdreesik és remegve ismétli:

— „*Ihr stürzt nieder Millionen etc. . .*” —

„Tema Bucuriei” scurtată introduce partea ultimă a frazei. Soliștii și corul emulează în strigătul de bucurie:

A megrövidített Öröm-théma vezeti be a tétel utolsó részét. Solisták és a chorus versenyez az örömujjongásban:

*Freude, Tochter aus Elysium,
Seine Zauber binden wieder, was die Mode streng geteilt.
Alle Menschen werden Brüder, wo dein sanfter Flügel weilt.*

Poco allegro, stringendo il tempo, sempre piu allegro conduc la propria zisa Stretta (Prestissimo):

Poco allegro, stringendo il tempo, sempre piu allegro a tulajdonképeni Strettahoz (Prestissimo) vezet:

Chorus: *Seid umschlungen Millionen,
Diesen Kuss der ganzen Welt, etc. . .*

Extazul bucuriei e întrerupt tnc'odată de Maestoso cu măsura $\frac{3}{4}$, și acum răsună rugăciunea întregului cor pentru ultima oară:

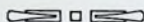
Az örömmámort még egyszer $\frac{3}{4}$ -es ütemezésű Maestoso szakítja félbe és most utoljára hangzik a teljes chorus fenséges fohászja:

*Tochter aus Elysium.
Freude, schöner Götterfunken!*

Dirigent : — Vezényel :

Dr. WALTER CORNELIUS

profesor de muzică, dirigent al Reuniunii Filarmonică din Arad.
zenetanár, az Aradi Filharmonia Egyesület karmestere.

In distribuție : — Közreműködnek :

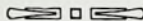
N. SÜVEGES ARANKA (Sopran)

FETTER IRÉN (Alt)

Dr. CORNEL OLARIU (Tenor)

RÓNA DEZSŐ (Bass)

Corul „GUTENBERG” al Tipografii Aradani
și corul SOCIETĂȚII
az Aradi Nyomdászok „GUTENBERG” Dalköre
és az EGYESÜLETI ÉNEKKAR.

LISTA MEMBRILOR DE COR.
AZ ÉNEKKAR NÉVSORA.

Sopran.

Bartl Jánosné
Bodnár Klári
Bogdán Gyuláné
Deutsch Vilma
Farsang Böske
Földes Lipótné
Geller Ludovika
Krausz Hermina
Meszlényi Böske
Morariu Sidonia
Morariu Lori
L. Murády Irén
Müller Valéria
Némethi Irma
Nográdi Böske
Popp Vilmosné
Redermacher Gizi
Reichenberg Mária
M. Salgó Böske
Sambura Julia
Sáska Etus
Stoll Juliska
Schrott Hajni
Schweigert Ilonka
Szabó Eszti
Szántay Anna
Szaniszló Böske
Törőcsik Istvánné
Wolf Zsigáné

Alt.

Beleznay Zsófia
dr. Cornelius Walterné
Dick Ilonka
Forgács Andorné
Gerich Ilus
Hendl Józsefné
Hilger Ilonka
Hilger Vilma
Kállay Dalma
Karácsonyi Rózi
Medveczky Margit
Müller Mária
Ratvay Anna
Simon Flóri
Simon Berta
Scherhag Franciska
Schragner Magda
Schwarzberger Lili
Szabó Lili
K. Vas Anna
Weisz Ida
Weisz Böske
Zinner Boriska

Tenor.

Bassán Victor
Bouska Béla
Gajdsinszky Pál
Goldmann Sándor
Heft István
Hegyesy Andor
dr. Hendl Béla
Kerekes Imre
Kleits József
Kolozsy Sándor
Klohs Frigyes
Kobza Imre
Lingurár Márton
Makroczy Levente
Mihailovits Illés
Ováry György
Palotás Dániel
Pataki János
Páci Ferencz
Pavlicsek Victor
Schleifer Antal
Schwellengraber Kálmán
Stoffa Sándor
Szabó Pál
Szabloczky János
Szemes György
Timkó Ernő
Weber Antal

B a s s u s.

Balajthy István
Beke Andor
Boer Elek
Budás János
Feja Károly
dr. Fetter Elemér
Frisch Péter
Friedrich János
György Sándor

Hans Antal
Héger István
Janovits Mihály
Kallós Ernő
Klim Pál
Mittermayer Ödön
Müller Mihály
Pálffy Kálmán
Remlein Antal

Sirian János
Schmidt Ferencz
Sófalvi György
Szarka László
Szegeci Pál
Székely Károly
Tamasovits Ferencz
Wallinger Ferencz
Weinberger Ede

LISTA MEMBRILOR DE ORCHESTRA.
A ZENEKAR TAGJAINAK NÉVSORA.

Violina prima :
Első hegedű :

Barát Homoth Dezső
Fischer Anna
Fiebinger Géza
Fleischer Pál
Frank István
Holtzer József
Hubert Janka
Dr. Kell József
Kell Rezső
Dr. Lupu Gheorghe
Dr. Mezey Zsigmond
Mühlhans Gáspár
Nachtmann Ferencz
Paulus Ferdinand
Surhoff Károly
Szántay Lajos
Weisz Arnold

Violina secunda :
Második hegedű :

Dávid Jenő
Fiedler Edith
Glava Gheorghe
Guttman Oszkár
Hajnal Mór
Klein László
Lupp Lajos
Mairovitz Imre
Moldován Béla
Pintér Viktor
Stern Endre
Szegedi Sándor
Szenes Márta
Tomasiu Aurél
Ungár Boriska
Dr. Ungár Imre
Dr. Vass Sándor
Wiederer Károly
Zalai Sándor

Viola :
Mély hegedű :

Barra Ernő
Dudás András
Dr. Engelberg József
Fiedler Imre
Dr. Gárdos Oszkár

Cello :
Gordonka :

Fiedler Klára
Fülöp Frigyes
Gr. Porcia Lajos
Scherhag Ernő
Weitzen Mór
Dr. Werner Sándor

Contrabass :
Gordon :

Doka Miklós
Finster Ferencz
Flóra János
Kachlik János
Soldan János

Instrumente de suflat : — Fuvóhangszerek :

Buchekker József (Kürt)
Dudás Endre (Harsona)
Ehleitner József (Fuvola)
Flickinger Vilmos (Trombita)
Frehr Antal (Harsona)
Göbl Ferencz (Fagott)
Graspointner Antal (Fuvola)

Habernal Fülöp (Kürt)
Illy József (Clarinet)
Kachlik János (Tuba)
Klug Pál (Clarinet)
Köteles József (Kürt)
Lukács Pál (Oboa)
Mayer Károly (Kürt)

Mayerhoffer János (Oboa)
Potscheller Péter (Kürt)
Ray Ferencz (Trombon)
Toischer Károly (Harsona)
Dr. Vadász Armánd (Fuvola)
Wuchner Péter (Trombita)
Zimmer József (Fagott)

Instrumente loútor :
Útőhangszerek :

Haschkovetz Károly
Unger Gyula

EDITURA SOCIETĂȚEI FILARMONICE DIN ARAD. — AZ ARADI FILHARMONIA
EGYESÜLET KIADÁSA.

Prețul — Ára : Lei 40.

